

POMAHAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKICH SERBOŮ

3. číslo

Budyšin, měrc 1957

Lětnik 7

Hrono za měsac měrc 1957

Wjesolesć budže před Bo-
žimi jandželemi na jednym
hrěšniku, kiž pokutu čini.

Luk. 15, 10

Hrěšnicy smy wšitcy. „Tudy
njeje žadyn rozdžěl.“ (Rom. 3, 23)
To je wěste. A rozdžěl, hač je što
„wulki“ abo „mały“ hrěšnik, hač
je jenož zhrěšil z myslimi abo ze
słcwami abo ze skutkami, před
Bohom njeplaći.

Mužej so dźiješe, zo steji před
njejtjeskimi durjemi, pyta w swo-
jej kapsy zastupny lisćik. Na nim
steji jenož słowo „hrěšnik“. Wo-
hańbjeny připisa: „Hrěšnik, kiž je
mjenje zły hač druzy.“ Njesmě pak
zańć. Nětk pisa: „Hrěšnik, kiž je
wšo činil, zo by so polěpšował.“
A potom, dokelž to ničo njepomha:
„Hrěšnik, kiž je přejara zły za nje-
bjesa.“ Přeco so hišće wotpoka-
zuje, doniž njeje wšo zaso pře-
šmórawši jenož stejo wostajil pře-
nje słowo „hrěšnik“.

W tym wšěm njeje žadyn rozdžěl
a njesu žane schodženki za jed-
notliwe hrěchi. Jedna so jenož wo
jedyn jenički rozdžěl, kiž pak je
woprawdže rozsudzacy, mjenujcy
hač je što pokutny abo njepo-
kutny hrěšnik. Samo na sebi je
kóždy hrěšnik zhubjeny, dokelž na
kóždeho tajkeho ma čert prawo a
jeho sebi žada. Njeh je, zo so što
swojich hrěchow a počinkow
chwali, abo zo je druhemu to wšit-
ko wšo jedne, abo njeh třěći zdy-
chuje a stona pod swojimi hrě-
chami: zhubjeni su wšitcy! Hdyž
pak je čłowjekej jeho hrěchow
woprawdže žel, hdyž wěri, zo je
Jezus Chrystus tež za njeho wum-
mrěl, hdyž so na Zbóžnika wob-
broća a z wutrobu prosy wo wo-
daće a hdyž chce potom na kóždy
pad pola Jezusa wostać, potom je
wumóženy. Mjenujcy potom je
pokutu činil! A na tym so jandžel-
jo wjesela. Njeh to tež činja na
tebi a na mni!

La.

Bohaty w Bozy

Kubłanski dzeń serbskich cyrk- winskih předstejerjow

18. 2. 1957 w Budyšinje

Nahladna ličba serbskich mužow
a někotrych žonow bě so w Budy-
šinje zešla. Njebě wšak drje jenož
rjane, mile zymske wjedro jich
wabiło, do Budyšina so na puć
podać, ale wjele bóle wšak lubosć
k wěcy. A jich zhromadna wěc
je ewangelska wěra mjez Serbami.
Za nju so starać a znowa so dać
posylnić we wěrje, to běše jich tež
lětsa zaso nućilo, zo bychy so kaž
kóžde léto w małym rózku wob-
džělili na našim zeńdženju. Hdyž
bě ličba poměrnje wulka, tak tola
wulce jara wobžarowachmy, zo
běše jenož jenička wosada (Wulke
Zdžary) šleskeje cyrkwy zastupje-
na. Z fararjow, kotřiž mějachy
samsny dzeń farski konwent we
Wojerecach, njebě žadyn k nam
přišoł. Tež z Delnjeje Łužicy tam
ničto njebě.

Na kemšach předowaše farar
Paler-Husčanski. Z jeho bohateho
předowanja, kotrež so zložil na
Luk. 22, 24—30, so nam přede-
wšěm do mysłow a wutroby za-
šćepi jeho rozpominanje wo sluzen-
nju. Rěkaše tola w teksće: Naj-
wosebniši mjez wami dyrbi być
jako služobnik. „Kak mało zwól-
niwosće je mjez nami za službu.
Wjele zaslužić? — Haj! — ale slu-
žić? Ně!“ A tola wučinja nadobnosć
čłowjeka, zo móže wěcy, swojemu
blišemu a Bohu, sluzić. W tym so
jewi, što je bohaty w Bozy.

Po kemšach přednošowaše farar
Mjeltka - Klukšanski wo našej
ewangelskej wěrje, jako drohot-
nej parli. Krótko přirunajo našu
wěru z pòhanskimi nabožinami
našu lubosć k našej wěrje posylni,
kotraž je jenička hódna a drohot-
na parla. Toho so njechamy hor-

dzić, ale Bohu Knjezej za to dža-
kowni być, kotryž je nam wšo bo-
hatstwo dał ze swojim Synom.
W žiwěj rozmolwje so tale mysl
na wšelake wašnje wuzbóhny.

Po zhromadnym wobjedže před-
nošowaše farar Wirth-Njeswaćid-
ski. Wotpohlad jeho přednoška
běše, zo by so kritisce zaběral z na-
šim powyšnym zežiwjenskim
standardom. Džensa smy lěpje ži-
wi dźyli naši wótecojo. Wjace sej
džensa popřewamy na drasće, na
jědži, na nadobje, na techniskich
srědkach. Ale smy zbožowniši? Su
naše dźěci džakowniše, kotrež
k hodam cyle hromady darow do-
stawaaju? Swoje mnohe zemske
bohatswa (zežiwjenski standard)
smy droho zaplaćili ze sprócnym
džělom (tež mać chodži husto do-
se na dželo, zo móhl sej nan skónčnje
motorske kupić, a dźěci su mjez
tym syroty, byrnjež staj nan a
mać hišće žiwaj), ze strowotu, ze
swojim měrom, z rjanej njedželu,
ze swojim mandželskim a swój-
tym zbožem! A što sej za swoje
čezko zaslužne pjenjezy wšo ku-
pujemy? Su tele wěcy woprawdže
wobohatsenje našeho žiwjenja?
Njechamy wjele radšo swój du-
chowny a dušiny standard po-
wyšić?

Tež tutón přednošk scěhowaše
žywa rozmolwa.

W.

Naš lětuši serbski cyrk-
winski dzeń budže, da-li
Bóh, 29. a 30. junija 1957
w Malešecach

Žiwjenje serbskeho misijonara Handrija Gustava Hetaša

1831 – 1918

(1. pokročowanje)

Chcych wjele na swěće widžeć. Najprjedy džěch k polnocy. Wot Stralsunda potom k wječoru, přez Hamburg a Bremen k Rynej. Wosom njedžel bě se minylo a mi so styskaše po měrnym blečku za zymu a tuž dach so přistajić w Giessenje. Jow so dobry pastyr zaso tak prawje zabludzenej wowcy bližeć. Bjez zwonkowneho nastorka začuwach we sebi nućenje, zo bych so modlil a džiwapolny znutřikowny měr mje napjelni. Njebjeski wote mje zaso raz k Synnej čehnješe. Tehdem pak njeznajach ani toho ani tamneho. Ale tole zběžne začuwanje traješe jenož 14 dnjow, potom dōndžechu moje draby. Nětko mōzach do ludži a namakach towaršnosć, a hdyž chcych so wječor modlić, běch rozpačšeny. Rjany měr mi čekny!

Jow w Giessenje běch wšu wěru do katolskeje cyrkwy zhubil a ewangelskeho křescana njeběch zetkal. Nichtō ničo njewěrješe! Přeco zrudnišo bu w mojim znutřikownym. Z nalěcom 1850 wotući znowa radosć pućowanja. Hdyž běch Porynsku a Nassausku přechodzil, přendžech překi přez cylu Němsku hač do Wrōclawja (Breslau). Ani tu ani w Gubinjce, hdžež přebuwach 4 mēsacy, njezetkach žaneho křescana, ale jenož wjele spytowanja. Ale Boža ruka mje škitaše. Běch tola jeho, byrnjež jehc njeznajach.

Won mje wjedžeše do městačka Brettien pola Torhowa (Torgau). Dobry znaty běše mje prosyl, zo bych pol lěta pola njeho wostał. Z wjele čitanjom racionalistow a bjezběžnych mēnjach, zo běch jara wučeny. Ale mojej nadutej hordosci bě so bōrze wotpchało. Wuchodžujo přescāhnych raz stareho senatora Schmidta, dostojneho knjeza, kotryž mi pskići, zo bychmoj posledni kruch puća hromadže šloj. Kak so sta, njewēm, ale bōrze rēcachmoj wo bibliji. Ja ju mjenowach knihu, kotraž je z knjejtwa mēšnikow wušla, a spytach z pŕikladami dopokazać, kak je wjele w njej njerozomne. Stary knjez da mi dorčěć a woprašā se mje pčtom: „Što pak mēniće wo Jezusu?“ „Won je Jozefowy syn, ale muž pak, kotrehož jara česću. Mudry kaž Sokrates a runje kaž wěn wopor svojich njeprēclow.“ Won: „Byše jeho tež

česćil, by-li wōn lhal a wopaki swēdčil?“ Ja: „Nē!“ Won: „Nětk pak wěsće, zo je před wysokej radu z pŕisahu so wuznal za Božeho Syna. njeđziwajcy tcho, zo dyr-bješe jemu tajke wuznaće smjerē pŕinjesć. Pčtajkim: pak je wōn Boži Syn abo njedušny zelharnik, kotremuž so pč prawdže sta, zo jeho merichu.“ Z tym běch pobity a wša moja mudrosć bě zlemjena. Rozžchnowach so a džěch domoj. Ale kajki! Nimo bě z mojim mērom. Wjace krōć ležach na lubi nč kclenomaj a wolach so k Bohu: Sy-li a je-li Jezus twōj syn, potom zjew so mi. Nochcu žadyn bohanjer być, ale njeznaju tola ani tebjce ani Jezusa.

Wo kroćel mōzach tola postupowac. Njechaše so mi dale bjez-čěžne a njekřescanske pisma čitać. Pŕi tym dōstach někotre stare knihi do rukow, kotrež mje jara zajimowachu. Spisal bě je wěsty Ambrosius Fiedler, kotryž bě wosrjedž 18. lētstotka spowēdny wōte rakuskeje kejžorki. Čitajo swjate pismo bě wopačne wučby katolskeje cyrkwy spōznał. Skradžu čekny a bě 5 lēt pozdžišo z dwōrskim pŕedarjom w Ludwigslust. Tute knihi mje posylnichu w mysli z katolskeje cyrkwy wustupić a pokazachu mje přeco zaso na ewangelsku cyrkej.

(Pokročowanje scēhuje)

Jan Amos Komensky

Mjez swětowymi kulturnymi jubilejemi, kiž lētsa swjēcimy, je tež jubilej Jena Amosa Komenskeho, tutoho wučerja narodcw abo tež japošćia mēra, kaž jemu rēkaja. 365 lēt je zašlo wot jeho narodženja a 300 lēt wot wudaća jeho wulkotneho pedagogiskeho džěla „Opera didactica omnia“.

Njecham tu jeho doihe a na wšelake podawki tak bohate žiwjenje wopiswac. Tute pčdam jenož w krotkich heslach. Tež nimam na mysli, jeho hōbrske wēdomostne džělo kritisce rozebrać. Nē, na tutym mēstnje chcemy so jenož z někotrymi myšličkami tutoho wulkeho Slowjana swēteweho forma zabērac, hlōwnje z myšličkami, z kotrychž rēcī nam hluboko wěrjacy křescan.

Jan Amos Komensky abo — kaž so mjenowaše laćanscy — Comenius so narodzi 1592 w Morawje. Bē piislušny Bratrowskeje jednoty a studowaše na uniwersitach w Němskej teclōgiju. Nawrōciwši so do Morawy nastupi najprjedy wučerski puć a bōrze potom bu na mēšnika wuswjećeny. Pokojne žiwjenje njetraješe dohō, Wubawny Tricećilētna wōjna. Po njebožownej bitwje na Bēlej Horje pola Prahī dyrbjachu wšitcy swobodni ewangelscy, wēzo tež čēscy bratŕa, kŕai wopušćić. Poddany lud wšak njesmēdžeše wučahnyć, dokelž dyrbješe za knjezow roboćić. Jemu bu z namocu zaso katolska wēra pŕinućena. Komensky dyrbješe tak tež wōtčinu wopušćić.

We wōjnje zhubi mandželsku a džěci. Skutkowaše potom w Pōlskej, Jendželskej, Swedskej, Němskej, Wuherskej a Nižozemskej a bě tež posledni biskop stareje Bratrowskeje jednoty, kotraž bu hake pozdžiše w Ochranowje wobnowjena. Najbole so zabēraše z pedagogiskej wēdu, založowaše šule, pisaše wučbne knihi a wēdomostne spisy wo didaktice, to je wo tym, kak maja wučerjo džěci wuwučowac. Jeho wēdomostne džělo je hōbrske a dopŕedkarske. Nimale wšitke, pŕedewšēm jeho pedagogiske a didaktiske zasady, maja džensa hišće polnu plaćiwosć. Lēta 1670 wumrē Komensky w Nižozemskej.

Bē tu wulki čłowjek, nadobny charakter. Jeho cyle žiwjenje stejese w službach čłowjestwa. Wšitko džělo mēješe služić Bohu k česći a ludžem k spemoženju.

Najwjetši je wuznam Komenskeho za šulstwo. Chcu tu jenož pŕispemnić, zo so hižo tehdy w čas Tricećilētnje wōjny za to zasadžeše, zo bychu wšē džěci bjez rozdžěla šulske zdželanje dostawale, hōley a hōley, džěci buow runje tak kaž džěci zemjanow, džěci bohateju staršeju runje tak kaž džěci chudeju chōžkarjow. A što žadaše hišće: džěci maja šulsku wučbu darmotnje mēć! To bēše njeslyšane. A što mēl po mēnjenu Komenskeho wudžeržowac šule a wučerjow? Wyšnosć, knježa a zemjenjo! Cyle prawje pisaše: hdyž mōža knježa stowki zlotych

za svoje swinjacy chlěwy wuda-
wać, dokelž to služa jich brjucham,
tak móža tež nokož zlotych za šulu
dać. Tu so pokazuje Komenskeho
lubosć k podtlóčanemu ludej.
Komenský bě demokrat. kiž jara
kritisce na zemjanstwo hladše.

Slyšimy husto, zo wěra a wěda
stej pječa dwě cyle napřečiwnej
woprijeći, kotrejž so zjednočić nje-
datej. Praja, zo je za wědomostni-
ka wěra něšto směšneho, a zo wě-
rjacemu zaso njeje dowolene, do-
bywać so do potajnstwow přirody,
do džěłarnje Božeje. Komenský
nam jasnje dopokazuje, zo wědo-
mostne slědženje njeje w přeči-
wku k wěrje, ale nawopak, zo so
to stawa z rozkaza Boha sameho.
Piše přibližnje takle: Je třebne
mudrosć pytać. Studijum wědo-
mosćow wjedze nas k dopóznaću
wšěch wěcow, zo njeby zbyło ničo,
štož njebychmy spózнали, zo by so
duch čłowjeka woprawdže z tym
stał, z čimž być ma: mjenujcy
z wobrazom wšowědomneho Boha
(Mudr. 7. 21). Mudrosć a wědo-
mosć maju našu mysl přihotować
k wšemu, štož dožiwjamy a čini-
my (5. Mójz. 29. 9; Přisl. 3. 13).
Powšitkowne zdžělanje přinjese
swěto wšěm, zo bychy wšitcy wot
najwjetšeho hač k najmjeńšemu
Knjeza spózнали (Jer. 31. 34). Wi-
džimy potajkim, zo mudrosć, wě-
dženje samo wěrje služi. A njeje
snano wěrnó, zo nam poslednje
dopóznaća atomoweho slědženja
jenož jasnšo pokazuja cylu tu
wulkotnosć Božeje stwórbje, wul-
ku prawidlnosć jeho zakonjow?!

Ale wězo je tu tež wulki strach:
běda, hdyž wopušćamy wot Boha
přikazane puće a znjewužiwamy
wědomosće! Knjez je nam žiwjen-
nje dał a mudrosć za žiwjenje.
Wědomosće, kotrež njesluža ži-
wjenju, so wotchileja wot Boha.
Tute wotradženje Komenskeho
pláci džensa bole hač přjedy. Tež
njesměmy pěstować wědomosće
jenož wědomosćow dla, jenož zo
bychmy mudri byli abo někajkeho
titula dla. Přečiwo tajkemu wu-
knjenju bjez kóždeho zmysla dyr-
bješe Komenský jara raznje wu-
stupować. W klóštrach a šulach so
kublachy tehdy wysocy wučeni
ludžo, ale jich wědomosće běchu
morwe, njemějachu praktiskeho
zmysla za žiwjenje.

Mudrosć, wědomosć služi pak
tež drugej, nimorjadnje wažnej
wěcy: měrej. Jenož čma, njewě-
domosć zawjeduje ludži k hidže,
zwadam a wójnam. Budž-li wšit-

cy ludžo mudri, widža-li wšitcy
wěrnosć, njezměja ludžo ničo,
wo čož bychy so wadžili.

Komenský je dosć a nadosć spó-
znał, što to rěka: wójna, njeměr.
Na svojich pučach widžeše wšu-
džom tu wulku bědu, kotruž Tři-
cecilětna wójna ludžom njeseše.
Tež jeho swójba bu čezko potrje-
chena. Dokelž běše w zwisku ze
statnikami wjele statow, njeskom-
dži žanu skladnosć, zo by so za-
sadžil za měr. Wo wójnje pisa:
„Přetož wójna je něšto zwěrín-
skeho — ludžom sluša čłowječ-
nosć a milosć.“ Haj, kak pěkne a
lubozne je to, hdyž bratřa w jed-
nej myśli hromadže bydla (Ps. 133, 1).

Jednota, přezjednosć — kak hu-
sto pobrachuje nam samo w naj-
wušim kruhu! Runje naša křesćan-
ska swójba dyrbjala kruće hro-
madže džeržcć. A hdyž ani w swó-
bach njeje jednota, kak móže po-
tom narod jednotny być? Kon-
kretnje naš serbski narod?! Husto
dosć zabywamy nad maličkosćemi
— dokelž druhi ma snano trošku
hinaše měnjenje hač my, na při-

klad w politice, we wěrje abo po-
dobnym —, zo smy wšitcy bratřa,
čłowjekojo, Serbja. Tu rěči nam
Komenský jasnje: sće bratřa,
budžće jedneje mysle!

Komenský soni tež wo wulkim
idealu, wo zjednočenju wšěch
ludži cyleho swěta, bjez rozdžěla
wěry, rasy a politiskich nahladow.
„Slěncó swěći za wšitkich, a Bóh
skići woći wšěm. My, cyle čłowje-
stwo, smy jedyn ród, jedna krej,
jedna swójba, jedyn dom. Tohodja
ze samsnym prawom kaž džěl
pomha cyłkej, kaž staw pomha
wšěm wostatnym stawam čěla, kaž
přislušnik jedneje swójby pomha
cylej swójbje. mamy tež my pom-
hać svojim towaršam.“ Tež nje-
křesćenjo su naši towaršjo. Nje-
předuje Chrystus: Lubujće swo-
jich blišich?! Tón samaritiski, kiž
nańdže wot mordarjow nadpadnje-
neho čłowjeka, so tež njeprašeše:
samsneje wěry, samsneje poli-
tiskeje přislušnosće, samsneje na-
rodnosće kaž ja? Widžeše čłowje-
ka, pomocy potřebneho bratra.

(Přichodnje dale)

Prawosławna cyrkej w Botharskej

W meji lěta 1900 wuńdžechu
přeni raz knihi Adolfa Harnacka,
kotryž běše za swój čas drje naj-
slawniši němski teolog, pod titu-

Kirchentum mit seinen Priestern
und seinem Kultus, mit allen den
Gefäßen, Kleidern, Heiligen, Bil-
dern und Amuletten. mit seiner

Sofija, cyrkej Al. Newski

lom: Das Wesen des Christentums.
Fo tysacach so tute knihi rozšě-
rjachu po cyłym swěće a mějachu
tehdom wulki wliw. W nich čita-
my wo prawosławnej cyrkwi mjez
druhim takle: Dieses offizielle

Fastenordnung und seinen Festen
hat mit der Religion Christi gar
nichts zu tun.

To wšak bě powšitkowne mě-
njenje němskich teologow před
50 lětami: Prawosławna cyrkej

njeje prawa cyrkej Jezom Chrysta, ale jenož karikatura. Snano džensa hišće pola mnohich tajku nadutosc nadeńdžeš.

Na druhim boku pak ma prawoslawne křesćanstwo nas ewangel-skich za někajku sektu, kotraž je so daloko wot praweje wěry za-bludžila.

Njechamy dolho mudrować, ale dwaj přikladaj podać:

Raz woprašach so w Sofiji zón-sku, kotraž runje z cyrkweje džě-še, čehodla je poprawom w Božim domje pobyla a što je při tym za-čuwała. Wona mi někak takle wot-mołwi: „Zastupju-li do cyrkweje, je mi, kaž bych do njebjes stupila. Njeje to rjenje, na někotre minuty w njebjesach pobyc? Pohladajće tam zwjercha kuplu! Njewjelbuje so wona kaž njebo nad zemju? Njejsu njebjesa tu tak blisko, zo móhli je z rukomaj dosahnyć? A tam wisaju swjate ikony, japo-štoljo, swjeći, a zbožne postawy su na nje namolowane — tak kaž pola Boha přebywaju. Hladajće tam, tam je swjata Pětka, — zo byšće wědžal, kak zrudne žiwjenje je mela. Kak pobožna běše! Boh Knjez njeje ju spuščil. Wona pře-winy wšě spytowanja. Tež ja mam wjele starosćow a bolosćow. Ale naše njebjeske přiklady, kotřiž běchu tež sprócni a wobćežni člo-wjekojo, dawaju mi móc, tež swój wosud njesć. Što su tola swjeći wšo za Boha woprowali! Što su přetrali a čerpili! Moje dary su je-nož snadne, ale Boh tež mój malki dar njezacpěwa. A kak krasnje je hakle na njeđzeli, hdyž so swja-točna liturgija swjeći!“

Na žnjowy džakny swjedžen džěše bur Neumann zaso do swo-jeje meklenburskeje cyrkweje. Wón kročeše k swojej lawce, pozasta tam, wjerćeše swój klobuk chwilu mjez palcomaj, powěsny jón zwjercha sebje na hódž. wali so do swojeho namrěteho městna a borbotaše: „Nó, fararjo, nětko po-kaž raz, što móžeš. Twoje swjat-kowne předowanje njeje so čí de-rje poradžilo. Nadžijomnje budže džensa lěpje.“

Luby čitarjo, při-runaj wobaj při-kładaj a sudž sam.

Snadž ma Harnack lěpše mēnje-nje wo prawoslawnych mnichach. Zwopředka so zda, dokelž slušachu

do asketow — tež po jeho slowach „při-kłady hlubokeje a čisteje po-božnosće“. Ale na koncu tola pisa: „In der Regel sind die Mönche heute die Organe für die niedersten und schlimmsten Funktionen der Kirche, für den Bilder- und Reliquiendienst, den krassensten Aberglauben und die blödeste Zauberei.“

Tak pisa Harnack w léce 1900. My džensa wěmy to hinak — a lě-pje. Ja sym so wosebje zaběral z wuznamom mnichow w Bolhar-skej. Sym so dolho a z wjele roz-řečowal a so džiwal jich mudrosci,

**Spisowateł našich nastawkow.
farar Nowak z Delnjeje Łužicy,
z biskupom Jona**

wučencsći a předewšěm jich po-božnosći. Wězo ma bolharski lud swoju wesebitu tradiciju, swoje naložki, swoju kulturu, kotraž so njemalo rozeznawa wot našeje, a tež každy mnich njeje dospolny swjaty. Ale wcnj so zawěrnje ze wšej pilnosću prócuja — pod tam-nymi wobstejnosćemi — wo naj-lěpšu Bczu službu.

Hdyž džensa wšitcy ekumeniske hibanje podpěrujemy, zo bychy křesćanske cyrkweje so mjez sobu lěpje rozumile, džělamy po Har-nackowym mēnjenju čertej do rukow.

Što pak widžiš třěsku w swoje-ho bratra woku, ale hrjady w swo-jim woku njewidžiš?

Tež my w swojej ewangelskej cyrkwi dyrbjeli wěrnosće dla wu-znać swoje wulke zmylki a bludy w poslednich 50 lětach. To je pře-nje wumēnjenje za wuspěšne eku-meniske přibližowanje. Jara za-jimawy referat gen. sup. D. Ja-kuba rěka: Puć ewangelskeje cyr-kweje wot 1900 do 1956. Kak wjele kritiskich a wobskoržowacych slo-wow namakamy tam wo „dobrym starym času“. Runje lěta do pře-njeje wójny wón přima, hdyž bě-štej trón a woltar wusko zwja-zanej.

Přečiwu swětnym mocam so stajić njeje móžno. Boh Knjez džensa kručě swojich křesćanow napomina po wšěm swěće k pra-wemu bratrowstwu a měrej mjez-scbu. N.

Minakai. 22. maleho rózka ze-mrě Minakalski farar Hendrich B a m ž. Wulka syla wosadnych a fararjow jeho wutoru, 26. maleho rózka, ze zrudobu k poslednjemu wotpočinkej přewodžeše. — W při-chodnym čisle chcemy nadrobnišo spominać na swojeho lubeho a na-dobneho bratra.

Minakał. Swěrnaj křesćanaj a Serba, Arnošt B j e n a d a a Marja rodž. Solčic, možeštaj 3. maleho rózka swój zloty kwas swjećić. Boh Knjez chceł jimaj hišće dale spožčić měrnj a spokojnj wječor žiwjenja.

Drježdžany. Přichodne serbske kemše budu njeđzelu Okuli, 24. 3. 1957, w cyrkwi swj. Marka (Mar-kuskirche, Dresden-Pieschen), po-poldnju w 15.30 hodž. Předować budže farar Paler-Husćanski. Na-pišće to, prošu, hnydom swojim při-wuznym a znatym do Drjež-džan.

D. Niemöller je njedawno pobyl w Pělskej.

Delegacija čěskich profesorow bohosłowstwa je pućowala po NDR a je so njeđzelu Estomihi zešla z někotrymi saksckimi fara-jemi.